

Εκπαιδευτικός, Επιστημονικός και
Πολιτιστικός Οργανισμός
των Ηνωμένων Εθνών
Organisation des Nations Unies
pour l' éducation,
la science et la culture

ΟΜΙΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ UNESCO
ΔΗΜΟΥ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
CLUB POUR L' UNESCO
MUNICIPALITÉ DE MAROUSSI (ATTICA)

- ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΟΜΙΛΩΝ,
ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ UNESCO
- MEMBRE DE LA FEDERATION HELLENIQUE
DES CLUBS ASSOCIATIONS ET CENTRES POUR L' UNESCO

«Παιδεία» το μέλλον των κοινωνιών: Ποιές είναι οι πραγματικές αξίες και πώς διδάσκονται μέσα στην Οικογένεια;

Οι γονείς πολλές φορές αντιμετωπίζουν προβλήματα με τα παιδιά τους σε θέματα αξιών. Ειδικά, όταν τα παιδιά μπαίνουν στην εφηβεία, τότε οι συγκρούσεις αυξάνονται.

Τι είναι αξία;

Πολλές χώρες και οργανισμοί στηρίζουν τη λειτουργία τους σ' ένα πλαίσιο νομοθετικό (σύνταγμα, καταστατικά), που αποτελείται από άρθρα και παραγράφους για τον καθορισμό αρμοδιοτήτων και συμπεριφορών. Οι αξίες είναι τα άρθρα και οι παράγραφοι, που συνιστούν το προσωπικό «σύνταγμα» του κάθε ατόμου. Καθορίζουν τη συμπεριφορά και τον τρόπο, που υπάρχει αλληλεπίδραση με τους άλλους ανθρώπους.

Υπάρχουν κάποιες αξίες που είναι σημαντικές και κάποιες άλλες όχι τόσο. Μια αξία σας, που υποστηρίζετε σθεναρά και αποτελεί θεμελιώδη κανόνα του δικού σας «προσωπικού καταστατικού» μπορεί να γίνει αιτία να δημιουργηθεί κάποιο πρόβλημα στην οικογένεια ή στις σχέσεις. Νιώθετε για παράδειγμα, πως το παιδί σας που δεν υιοθετεί την αξία αυτή θα αντιμετωπίσει προβλήματα στη ζωή του. Πώς μπορείτε να λύσετε τις συγκρούσεις αξιών, χωρίς να δημιουργηθεί πρόβλημα στη σχέση σας με το παιδί σας;

Οι έφηβοι τείνουν να εξετάζουν τις οικογενειακές αξίες και να υιοθετούν αυτές, που ταιριάζουν στην προσωπικότητά τους. Σ' αυτό το σημείο, ξεκινάει η σύγκρουση αξιών μεταξύ των γονιών και των εφήβων. Οι έφηβοι μπορεί να αντιδράσουν σε αξίες όπως η θρησκεία, η μόρφωση, ή το κριτήριο επιλογής φίλων. Τι μπορούν να κάνουν οι γονείς ώστε να μειωθούν οι εντάσεις;

Ορίστε τις διαφορές αξιών: Όταν εσείς και το παιδί σας αντιμετωπίζετε μια σύγκρουση αξιών, βρείτε τις πραγματικές διαφορές. Το να δηλώσετε τη γνώμη σας και να μπορέσετε να ακούσετε την γνώμη του άλλου με ειλικρινή αποδοχή και ενσυναίσθηση είναι καλύτερα εργαλεία γι' αυτό. Η συζήτηση για τη διαφορετικότητα των αξιών, συχνά επαρκεί για να οδηγήσει σε μια εξομάλυνση της σύγκρουσης.

Αλλαγή του εαυτού σας: Το επόμενο βήμα απαιτεί μια επιλογή από την πλευρά σας. Μπορείτε να αποδεχτείτε τις διαφορές και να αφήσετε τα πράγματα ως έχουν, ή πραγματικά νιώθετε, πως είναι σημαντικό να επιλύσετε τις διαφορές; Μπορείτε να αναθεωρήσετε τις αξίες σας και ίσως να μετακινηθείτε πιο κοντά προς το παιδί; Είστε διατεθειμένοι να «δώσετε μια ευκαιρία» στις αξίες του παιδιού σας και ίσως να αλλάξετε και ο ίδιος;

Πώς μπορείτε να επηρεάσετε την αξία του παιδιού σας; Αν μια αξία είναι πολύ σημαντική για τη ζωή σας και πιστεύετε πως το παιδί σας την χρειάζεται, τότε υπάρχουν δύο δεξιότητες, που μπορούν να το επηρεάσουν. Εσείς ως πρότυπο και εσείς σύμβουλος. Αν για παράδειγμα το παιδί σας θέλει να λέει πάντα την αλήθεια, τότε θα πρέπει να είστε πολύ ισχυρό πρότυπο. Ακόμα, όταν το συμβουλευέτε προσπαθήστε να δώσετε λογικά επιχειρήματα και παραδείγματα από τη ζωή σας.

Κατερίνα Τζόαν Dearing, Chartered Psychologist

ΟΜΙΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ UNESCO ΔΗΜΟΥ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Εκπαιδευτικός, Επιστημονικός και
Πολιτιστικός Οργανισμός
των Ηνωμένων Εθνών
Organisation des Nations Unies
pour l' éducation,
la science et la culture

ΟΜΙΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ UNESCO
ΔΗΜΟΥ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
CLUB POUR L' UNESCO
MUNICIPALITÉ DE MAROUSSI (ATTICA)

- ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΟΜΙΛΩΝ,
- ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ UNESCO
- MEMBRE DE LA FEDERATION HELLENIQUE
- DES CLUBS ASSOCIATIONS ET CENTRES POUR L' UNESCO

Οι φράσεις «το λέει η μαμά σου και θα πρέπει να υπακούσεις» ή «μη λες ψέματα γιατί το λέω εγώ», θα πρέπει να αποφεύγονται. Γενικότερα, στα θέματα αξιών προσπαθήστε να μην χρησιμοποιείτε μεθόδους εξουσίας για να επιβάλλετε την άποψή σας. Τα αποτελέσματα θα είναι ακριβώς τα αντίθετα με κίνδυνο πάντα να πλήξει τη σχέση σας

Ένα σημαντικό ζήτημα, που απασχολεί τους γονείς είναι πως θα μεταδώσουν στα παιδιά τους το σύστημα αξιών της οικογένειας. Πως μπορούν οι γονείς να μεταφέρουν τις αξίες στα παιδιά τους; Το έργο αυτό των γονιών γίνεται πιο δύσκολο, όταν τα παιδιά μπαίνουν στην εφηβεία. Οι έφηβοι τείνουν να εξετάζουν τις οικογενειακές αξίες και να υιοθετούν αυτές, που ταιριάζουν στην προσωπικότητά τους. Σ' αυτό το σημείο, ξεκινάει η σύγκρουση αξιών μεταξύ των γονιών και των εφήβων. Οι έφηβοι μπορεί να αντιδράσουν σε αξίες όπως η θρησκεία, η μόρφωση ή το κριτήριο επιλογής φίλων. Τι μπορούν να κάνουν οι γονείς ώστε να μειωθούν οι εντάσεις;

• **Γονείς ως πρότυπο:** Οι γονείς πρέπει να αποτελούν πρότυπο οι ίδιοι, όσον αφορά τις αξίες, που υπερασπίζονται. Τα παιδιά και κυρίως οι έφηβοι παρατηρούν τους γονείς τους, ως προς το τρόπο συμπεριφοράς τους, τις συνήθειές τους, τα πιστεύω τους και επιλέγουν εκείνες, που είναι πιο αποτελεσματικές σε διάφορες περιπτώσεις. Για παράδειγμα, αν ένας γονιός χρησιμοποιεί τον θυμό του για να αποκτήσει αυτό, που θέλει, τότε το παιδί θα μιμηθεί το ίδιο, αφού βλέπει ότι έχει αποτέλεσμα.

• **Δεν επιβάλλει κάποιος τις αξίες του, αλλά δέχεται να τις συζητήσει:** Οι γονείς δεν μπορούν να επιβάλλουν τις αξίες και τα πιστεύω στα παιδιά τους. Ο κάθε άνθρωπος αντιδρά διαφορετικά στα διαφορετικά ερεθίσματα, που δέχεται από το περιβάλλον, διαμορφώνοντας μ' αυτό τον τρόπο την προσωπικότητά του και τον κώδικα αξιών του. Συζητήστε με τα παιδιά σας για τις αξίες σας και χρησιμοποιήστε παραδείγματα για το πως μια αξία σας έχει βοηθήσει στη ζωή σας.

• **Αλλάξτε τον εαυτό σας:** Εξετάστε, αν οι αξίες και τα πιστεύω σας συμφωνούν με την προσωπικότητά σας ή απλά τις έχετε υιοθετήσει κάποια στιγμή στη διάρκεια της ζωής σας. Πριν λοιπόν έρθετε σε σύγκρουση με τα παιδιά σας κάντε τις εξής ερωτήσεις:

• **«Ποια είναι η Αξία μου;»** δείτε πίσω από τις συμπεριφορές και αναγνωρίστε ποιο είναι το πιστεύω σας.

• **Από πού προήλθε:** προέρχεται από την οικογένεια, τους φίλους, ή απλά την απέκτησα χωρίς σκέψη κάπου στην πορεία.

• **Γιατί τη διατηρώ;** Πως η συγκεκριμένη αξία με έχει επηρεάσει στη ζωή μου; ποιες εμπειρίες συνηγορούν στο ότι αυτή η αξία είναι μια σημαντική αξία, που θέλω να κρατήσω;

• **Ρωτήστε τον εαυτό σας:** «πόσο σημαντικό πράγμα είναι το παιδί μου να είναι σαν και έμενα κι εγώ σαν κι αυτό;», «Μπορούμε να είμαστε διαφορετικοί και να εξακολουθούμε να αγαπάμε ο ένας τον άλλον και να εκτιμούμε την σχέση μας». Να θυμάστε ότι όταν σέβομαι τις επιλογές κάποιου και τις κατανοώ δε σημαίνει ότι συναινώ για αυτές

Η κρίση ταυτότητας του εφήβου συμπίπτει συχνά με την κρίση προσωπικότητας των γονέων. Οι γονείς του εφήβου βρίσκονται συνήθως στη μέση ή ώριμη ηλικία. Πιθανόν να έχουν στη ζωή τους συσσωρευμένες αποτυχίες και απογοητεύσεις, διάψευση των προσδοκιών τους στην ιδιωτική και

Κατερίνα Τζόαν Dearing, Chartered Psychologist

ΟΜΙΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ UNESCO ΔΗΜΟΥ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Βασ. Γεωργίου 2-4, Μαρούσι, ΤΚ 15122
2-4, rue Vas. Georgiou, 15122, Maroussi, Athènes

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ / SECRETARIAT
Τηλ/Τél: 210-6147002 ❖ φάξ/fax: 210-6147004
url: www.unesco.gr ❖ e-mail: info@unesco.gr

Εκπαιδευτικός, Επιστημονικός και
Πολιτιστικός Οργανισμός
των Ηνωμένων Εθνών
Organisation des Nations Unies
pour l' éducation,
la science et la culture

ΟΜΙΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ UNESCO
ΔΗΜΟΥ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
CLUB POUR L' UNESCO
MUNICIPALITÉ DE MAROUSSI (ATTICA)

- ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΟΜΙΛΩΝ,
- ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ UNESCO
- MEMBRE DE LA FEDERATION HELLENIQUE
- DES CLUBS ASSOCIATIONS ET CENTRES POUR L' UNESCO

επαγγελματική τους ζωή, που τους γεμίζει με ερωτήματα για το τι έχουν επιτύχει, για το πώς πέρασε η ζωή τους, για το τι έχουν καταλάβει από τη ζωή, για το τι τους μένει από δω και πέρα κ.λπ. Αυτή η κρίση των γονέων συμπίπτει με την κρίση του εφήβου παιδιού τους και δημιουργεί σε μεγάλο ποσοστό τις μεγαλύτερες συγκρούσεις μεταξύ γονέων και εφήβων.

Μπροστά στη μοναξιά, που βιώνουν με τη συναισθηματική και φυσική "αναχώρηση" των παιδιών τους, οι γονείς πανικοβάλλονται και συχνά εναντιώνονται (ασυνείδητα) στην τάση ανεξαρτητοποίησης των παιδιών τους, προσπαθώντας με κάθε τρόπο να τα κρατήσουν κοντά τους. Αυτό μπορεί να είναι καθοριστικό για τον έφηβο. Μπορεί να καθυστερήσει η ωρίμανσή του ή να παραμείνει εξαρτημένος, ακόμα και μετά την εφηβεία.

Ο νέος, παρότι έχει ανάγκη να απομακρυνθεί από το σπίτι και τους γονείς, ταυτόχρονα έχει και την ανάγκη να εξαρτηθεί απ' αυτούς. Η ελευθερία, που κυνηγά, παράλληλα τον τρομάζει, γιατί τον φέρνει μπροστά σε ευθύνες. Μπροστά στη νέα κατάσταση, που καλείται να αντιμετωπίσει γοητεύεται, αλλά παράλληλα αποζητά και την ασφάλεια, που του δίνει κάτι σταθερό και σίγουρο, όπως είναι το σπίτι του και οι γονείς του.

Αυτές οι συγκρούσεις μεταξύ της ανάγκης για ανεξαρτησία και της εξάρτησής του, τον οδηγούν συχνά σε αλλοπρόσαλλες συμπεριφορές, που φέρνουν σε αδιέξοδο τους γονείς, οι οποίοι αντιμετωπίζουν ένα παιδί, που άλλες φορές συμπεριφέρεται σαν ώριμος άνθρωπος και άλλες σαν ανεύθυνος.

Μέσα στην ανάγκη ανεξαρτητοποίησής τους, οι έφηβοι, συχνά κρατούν μια απορριπτική στάση απέναντι στους γονείς τους, αντιδρώντας έτσι στην εξουσία τους. Σιγά σιγά τους απομυθοποιούν, τους κατεβάζουν από το βάθρο, που τους είχαν και αρχίζουν να μην τους παραδέχονται, να μην τους θαυμάζουν και να μην τους εκτιμούν, όπως πριν. Συχνά τους ειρωνεύονται. Οποιοδήποτε ελάττωμα έχουν οι γονείς, σωματικό ή όχι, αρχίζει να τους ενοχλεί και βγαίνει στην επιφάνεια με τη μορφή ειρωνείας.

Οι έφηβοι επίσης έχουν επαναστατική στάση απέναντι στους γονείς. Οι γονείς δεν είναι προετοιμασμένοι, γι' αυτό συχνά κρατούν κι αυτοί μια στάση απέναντι στο παιδί τους τέτοια, που καταπιέζει ακόμα περισσότερο την προσωπικότητά του και το κάνει ακόμα πιο επιθετικό, επαναστατικό, σαδιστικό.

Πολλές φορές οι γονείς, μπροστά στη συμπεριφορά του παιδιού τους και στη δοκιμασία, που περνούν οι ίδιοι με την προσωπική τους κρίση, βγάζουν όλα τα απωθημένα της συζυγικής τους ζωής, όλες τις εμπειρίες του έγγαμου βίου τους και διαπληκτίζονται έντονα. Αυτό αποδιοργανώνει τελείως τον έφηβο.

Η εφηβεία αναμφισβήτητη είναι η περίοδος του εσωτερικού αναβρασμού, των «καταιγίδων» και των έντονων εσωτερικών συγκρούσεων. Η ένταση όμως αυτών των αντιδράσεων, καθώς και η διάρκειά τους, δεν είναι μόνο θέμα ιδιοσυγκρασίας του εφήβου, αλλά και της γενική στάσης των ενηλίκων απέναντι στα παιδιά. Μερικοί έφηβοι υποφέρουν επειδή η οικογένειά τους δεν είναι εύπορη και προσπαθούν να το κρύψουν από τους φίλους τους ή αντίθετα ντρέπονται για την πολυτέλεια μέσα στην οποία ζουν. Κατά βάθος πολλοί νέοι βλέπουν τους γονείς τους με τα μάτια των άλλων και κυρίως με τα μάτια των φίλων τους.

Κατερίνα Τζόαν Dearing, Chartered Psychologist

ΟΜΙΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ UNESCO ΔΗΜΟΥ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Βασ. Γεωργίου 2-4, Μαρούσι, ΤΚ 15122
2-4, rue Vas. Georgiou, 15122, Maroussi, Athènes

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ / SECRETARIAT
Τηλ/Τél: 210-6147002 ❖ φάξ/fax: 210-6147004
url: www.unesco.gr ❖ e-mail: info@unesco.gr

Εκπαιδευτικός, Επιστημονικός και
Πολιτιστικός Οργανισμός
των Ηνωμένων Εθνών
Organisation des Nations Unies
pour l' éducation,
la science et la culture

ΟΜΙΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ UNESCO
ΔΗΜΟΥ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
CLUB POUR L' UNESCO
MUNICIPALITÉ DE MAROUSSI (ATTICA)

- ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΟΜΙΛΩΝ,
• ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ UNESCO
• MEMBRE DE LA FEDERATION HELLENIQUE
• DES CLUBS ASSOCIATIONS ET CENTRES POUR L' UNESCO

Οι καταστάσεις αυτές δείχνουν τη δυσκολία, που έχει ο έφηβος να καταλάβει και να αγαπήσει τον εαυτό του. Αναζητούν τη νέα τους φυσική ταυτότητα και αυτό τους κάνει περήφανους, αλλά τους προκαλεί και φόβο μπροστά στο σώμα τους, που αλλάζει. Έτσι άλλοι έχουν την ανάγκη να περιποιηθούν και να στολιστούν και άλλοι να κάνουν το σώμα τους απεχθές.

Οι έφηβοι, επίσης, αναζητούν την πρωτοτυπία στην ομιλία και στη γραπτή έκφραση. Τα αγόρια προτιμούν τις συντομευμένες εκφράσεις, ενώ τα κορίτσια έχουν την τάση να εκφράζονται στον υπερθετικό βαθμό. Κατά τη γνώμη τους αυτός είναι ο καλύτερος τρόπος για να αποκλείσουν τον ενήλικο και να αισθανθούν ανώτεροι.

Υπάρχει τρόπος συμφιλίωσης των εφήβων με τους γονείς τους;

Ναι, υπάρχει ένας τρόπος για να μας ακούσει ο έφηβος ώστε να αποφύγουμε το πείσμα, την επανάσταση και την εξέγερση. Η φωνή της προσταγής δεν γίνεται πια αποδεκτή. Προκαλεί την άρνηση. Τώρα χρειάζεται μια φωνή με σταθερότητα, γεμάτη εμπιστοσύνη, συμβουλή, χωρίς θυμό, χωρίς εριστικότητα, χωρίς ταπείνωση.

Ακόμα κι αν στα μάτια των εφήβων, οι γονείς τους δεν είναι οι ιδανικοί γονείς, που υπήρξαν μέχρι χτες, οι γονείς πρέπει να κατανοήσουν ότι χρειάζεται να προσπαθήσουν για να αναπροσδιορίσουν εκ νέου τις σχέσεις, που οι νέοι ζητούν απ' αυτούς.

Ο έφηβος έχει μεγάλη ανάγκη να έχει γονείς προσεκτικούς και διαθέσιμους. Έχει ανάγκη από ένα σταθερό πλαίσιο κι ένα σωστά δομημένο περιβάλλον, που να του παρέχει ασφάλεια, σταθερά πρότυπα και αξίες.

Βιβλιογραφία

Παναγιώτα Δ. Κυπραίου, Ψυχοθεραπεύτρια Χαρά Γ.Νομικού, Κλινικός Ψυχολόγος –Παιδοψυχολόγος © Koolworks S.A./ Jenny.gr 2014, [developed by Nevma](#)

Κατάκη, Χ. (1995) *Το μωβ υγρό*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Carter, B. & McGoldrick. M.,(1989) *The changing family life cycle* (2nd ed.) Boston: Allyn & Bacon

Lefley, H. P. (Ed) (1996) *Treating the changing family, Handling Normative and Unusual events*. New York: Wiley

Minuchin, S. (1974) *Families and Family Therapy*, Cambridge MA: Harvard University Press

Don D. Jackson *το πρόβλημα της οικογενειακής ομοιόστασης* σ.σ. 198-208, στο Yves Winkin (1993) *Επικοινωνία* (μετάφραση Διάφκα, Παπαδάκης), Εκδόσεις Μάγια, Θεσσαλονίκη

Διαδικτυακή σελίδα: Ινστιτούτο Υγείας του παιδιού: http://www.ikpa.gr/portal_docs/publication/picture/9_350.pdf.
Ημερομηνία πρόσβασης: 2-8-2010

Φερρο, Μ, Ζαμμέ Φ.(2004) *Ποιες γνώσεις και ποιες αξίες να μεταδώσουμε στα παιδιά μας*; Αθήνα: Μεταίχμιο.

Gottaman, J.(2000) *Η συναισθηματική Νοημοσύνη των Παιδιων*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Μυλωνάς, Θ. (1998) *Κοινωνιολογία της ελληνικής εκπαίδευσης*. Αθήνα: Gutenberg

Χουρδάκη, Μ. (1992) *Οικογενειακή ψυχολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη

Κατερίνα Τζόαν Dearing, Chartered Psychologist

ΟΜΙΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ UNESCO ΔΗΜΟΥ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Βασ. Γεωργίου 2-4, Μαρούσι, ΤΚ 15122
2-4, rue Vas. Georgiou, 15122, Maroussi, Athènes

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ / SECRETARIAT
Τηλ/Τél: 210-6147002 ❖ φάξ/fax: 210-6147004
url: www.unesco.gr ❖ e-mail: info@unesco.gr